

Geertje 407 algemeen kampioene roodbont op HHH-show

'Hier kun je alleen maar van dromen'

Co de Haan uit Beerta (GR) verkocht zijn kersverse HHH-kampioene als kalf en kocht haar dit jaar terug bij een bedrijfsbeëindiging. Geertje 407 kalfde in Groningen voor de vijfde keer en was daarmee klaar voor de overwinning. De koe stamt uit de familie van fokstier CBU Ferdinand, die op de Reiertjeshoeve al voor zeven honderdtonners zorgde. Honderdtonners die deels 'op de grup' en deels in de robotstal worden gemolken.

„Ik weet het nog goed”, zegt Co de Haan uit Beerta (GR). „Veehandelaar Bert Meijering belde me in 2007 op. De jonge zoon van Haandrikman uit Beilen wilde graag een roodbont kalf en of ik er eentje te koop had. Ik zei dat er genoeg waren en dat ze er maar eentje uit moesten komen zoeken.” Haandrikman koos het bijna volledig rode kalf Reiertjeshoeve Geertje 407 en bezocht er diverse keuringen mee, eerst als kalf en later

als koe. „Ik ging naar alle keuringen waaraan Geertje deelnam en op een gegeven moment vertelde Jan Haandrikman me dat hij om gezondheidsredenen met zijn bedrijf ging stoppen.”

Veiling

De Haan wilde de door hem gefokte Geertje 407 graag terugkopen en was daarom in

Beilen aanwezig toen Haandrikmans veestapel dit jaar op woensdag 5 juni werd geveild. „Ik had het idee dat de aanwezigen inclusief de veilingmeester me de koe wel gunden, want ze wisten dat ik de fokker was. Ik heb maar twee keer hoeven bieden en toen werd de koe al afgeslagen. Ik had haar al voordat ik er erg in had”, lacht de veehouder. Bij zijn bezoek aan de veiling werd De Haan als zo vaak vergezeld door Shirley van Graft.

Copyright foto

12

Uitgebreide fotoserie

Een uitgebreide serie van maar liefst 55 foto's geven een impressie van de Holland Holstein sHow van zaterdag 7 december. Voor wie de show gemist heeft of wie de show opnieuw wil beleven, kijk op www.melkvee.nl in het dossier Melkvee Magazine.

„Shirley is een meisje uit de buurt dat gek is van koeien. Zij wilde graag met de koe naar de keuring en ik heb aangegeven dat zij het dan zelf moest doen, want ik ben inmiddels 70. Ik heb haar beloofd dat ze een studiereis naar Canada zou krijgen, als ze een goed resultaat zou halen. Al maanden van tevoren is ze fanatiek aan het trainen gegaan en de dag voor de HHH-show, waren ze al als een van de eersten in de IJsselhallen aanwezig om de koe keuringsklaar te maken. Shirley heeft de koe zaterdag ook in de ring begeleid en als het kampioenschap en later zelfs het algemeen kampioenschap dan het resultaat is, is dat natuurlijk prachtig. Hier kun je alleen maar van dromen.”

Laatrijp

Op de vraag of De Haan al een voorgevoel had, zegt hij dat hij wel een fles champagne had meegenomen. „Voor het geval dat.” Toen zijn koe eenmaal in de ring verscheen, had de fokker er al snel een goed gevoel over. „De keurmeester had zijn oordeel direct klaar. Hij keek maar even naar Geertje, maakte even een praatje met Shirley en keek er vervolgens niet meer naar. Toen wist ik dat het wel goed zat.” De Haan noemt het feit dat de jury buitenlands was een voordeel. „Deze koe heeft niet dat dikkige, maar mooi ras en ook een mooie haarkleur.”

Geertje is laatrijp. Tot de HHH-show was het elke keer 'net niet' op fokveedagen. „Het commentaar was altijd dat ze nog een keer moest kalven, ze moest nog 'breken'. En nu heeft ze vijf keer gekalfd en is ze er helemaal”, aldus de veehouder. De koe blonk de eerste lactaties ook bepaald niet uit in productie, maar produceert inmiddels zestig kilo melk per dag. Co de Haan heeft de koe apart in een strobox voorin de stal staan en melkt haar als enige drie keer per dag. „Je bent toch zuinig op zo'n koe. Shirley wil haar in februari meenemen naar de Wintershow in Bedum en misschien kan ze van de zomer mee naar de NRM.”

Unicum

Ook Geertjes inmiddels twee maanden oude vaarskalf van Prado gaat mee naar Bedum.

Het kalf valt op tussen haar hokgenoten, omdat ze een halstertje en een dekentje draagt. „Shirley is er al mee aan het oefenen”, vertelt De Haan. Overigens zorgde Geertje voor een unicum op de HHH-show doordat er tevens drie dochters van haar deelnamen.

„Ze heeft al vier keer achter elkaar een vaarskalf gebracht”, verklaart De Haan. De tweedekalfs Geertje 408 (v. Classic) haalde een 1C-klassering in middenklasse, Geertje 409 (v. Secure) haalde een 1B-klassering bij de vaarzen en Robert Haandrikman nam met de pink Geertje 411 (v. Jotan) deel bij de Young Breeders.

Geertje 407 heeft als afstamming Talent x Ferdi 2 x Nighthawk x Jubilant x Camille. Moedersvader Oldamster Ferdinand 2 is een jongere volle broer van de door De Haan gefokte CBU Ferdinand, die op het eigen bedrijf als dekstier dienst deed. „Destijds hadden we twee volle broers, die beide naar de KI gingen, Ferdinand en Frederik. Frederik

wilde alleen niet op de bok springen”, herinnert De Haan zich. Ferdinand brak later door als fokstier en heeft jarenlang bij CR Delta op de stierenkaart gestaan.

Zeven Ferdi-honderdtonners

De Haan had zelf een vrijwel onbegrensd vertrouwen in zijn fokproduct. Uiteindelijk kwamen er wel zo'n veertig tot vijftig dochters van Ferdinand aan de melk, waarvan er maar liefst zeven inmiddels de barrière van 100.000 kilo melk overschreden. Overigens zijn de hoge levensproducties niet af te leiden uit zijn fokwaarde beenwerk van 93 (91 op zwartbontbasis). „De stier vererft wel levensduur en beste brede klauwen”, heeft De Haan ervaren. „We gebruiken geregeld eigen stieren, daar krijg je over het algemeen goede koeien van.” De Haan melkt ook nakomelingen van Ferdi 2, die hij en zijn zoon Lennert net zo goed noemen. Ze ►

De koeien worden sinds twee jaar gemolken door een SAC Futureline Max melkrobot in spiegelopstelling.

Copyright foto

Copyright foto

Lennert de Haan ontwierp zijn stal zelf. De stal heeft een dichte vloer en stro in de boxen, waarin de koeien door de soepele boxafscheidingen comfortabel kunnen liggen. Geheel links bevindt zich het jongvee in de oude stal en links daarvan (buiten beeld) de grupstal.

hebben er nog 250 rietjes van in het vat. De honderdtonners hebben het grootste deel van hun carrière aangeboden doorgebracht. Toen de familie De Haan in 1996 vanuit het Utrechtse Breukelen in het Groningse Beerta neerstreek, besloot ze namelijk een grupstal te bouwen. Een gezwaaide Hollandse stal, waarbij de koeien met de achterkant naar de centrale loopgang en met de koppen naar de buitenzijde van de stal gericht stonden. De belangrijkste reden was om op die manier vaste mest te verkrijgen, wat volgens de veehouders beter is voor het bodemleven. „We vonden de grupstal ook beter voor de koe, omdat de klauwen minder te verduren hebben”, aldus Lennert.

Van grup naar robot

Tot twee jaar geleden werden alle koeien ‘op de grup’ gemolken. Toen werd er namelijk een ligboxenstal tegen de zijkant van de bestaande stal aangebouwd, waarbij de zijmuur van de oude stal werd weggehaald. In de nieuwe stal werd een SAC Futureline Max melkrobot – een centrale robotarm met aan weerskanten een box – geïnstalleerd, zodat zich nu in één ruimte zowel het aloude grupstalsysteem, als ook een ligboxenstal met automatisch melken bevinden. „Voor de koeien een grote overgang”, stelt Co de Haan. Hij was altijd een fervent voorstander van

het grupstalsysteem, maar geeft aan dat ‘een beetje beweging toch wel goed is voor een koe’.

In het nieuwe staldeel is plaats voor negentig koeien en in de grupstal plaats voor tachtig, maar die worden niet meer benut. Toch worden er nog altijd zo’n twintig koeien twee keer daags op de grupstal gemolken, terwijl de ligboxenstal ruim tachtig koeien telt. In de grupstal staan een paar ‘oudjes’, zodat die niet meer de overgang naar de melkrobot hoeven te maken – overigens lopen de meeste van de acht (!) aanwezige honderdtonners bij de robot – en er staan een paar verse vaarzen. Ook staan er koeien op de grupstal die slecht ter been zijn en koeien met de spenen tegen elkaar aan. „Zo hoeven we geen koeien op te ruimen, heb je geen werk van de ligboxenstal en ben je in grupstal ook snel klaar”, stelt Co.

Stro en dichte vloer

Toch is de combinatie volgens Lennert slechts een tussenoplossing. Hij wil de stal in de toekomst mogelijk spiegelen, zodat er op de plaats van de huidige grupstal ook ligboxen komen. Een kelder hoeft er niet gegraven te worden, want de koeien lopen op een dichte vloer. De overgang naar de ligboxenstal is in die zin dan ook weer niet zo heel groot, omdat de koeien nog steeds over een strobed

beschikken. De halstermakke koeien – de meeste hebben zelfs een halster om – kunnen door de flexibele houten boxafscheidingen en soepele schoftboom comfortabel gaan liggen en weer opstaan. Lennert zag de boxafscheidingen op een beurs in Duitsland en besloot het Zuid-Duitse concept naar zijn stal te halen.

De veehouder dacht zijn stal volledig zelf uit en bij dat concept hoort ook de op afstand bestuurbare stroverdelers die boven de boxen hangt en het stro over de drie rijen ligboxen verdeelt. Zo blijven de koeien de volgens De Haan voor het bodemleven zo belangrijke vaste mest produceren. De mest wordt met een mestschuif naar het eind van de stal geschoven, waar deze naar beneden valt en naar de mestvaalt wordt getransporteerd. Daar wordt de mest met een molpomp omhoog gebracht. De mestvaalt is overdekt omdat er anders te veel regen in komt en er te veel gier ontstaat.

Geen ammoniakgeur

In de ligboxenstal wordt de helft minder stro gebruikt als op de grupstal, heeft Lennert ervaren. Het strogebruik bedraagt in de ligboxenstal twee kilo per koe per dag. De droge koeien en hoogdrachtige vaarzen worden in een potstal gehuisvest, waar het tweede keuze stro in gaat. Een potentieel goedkoper alternatief voor stro is voor De Haan niet aan de orde. „Het zijn niet alleen

Op de achtergrond de doseerwagen, waarmee de koeien worden gevoerd.

Copyright foto

Reportage Haandrikman

In het Melkvee Magazine van april stond een reportage over het bedrijf van de familie Haandrikman in Beilen – de vorige eigenaar van Reiertjeshoeve Geertje 407 – met als aanleiding het voorgenomen besluit om vanwege gezondheidsredenen met het bedrijf te stoppen. Het artikel is te lezen op www.melkvee.nl in het dossier Melkvee Magazine.

Het voordeel van een dichte vloer en stro in de boxen is volgens De Haan de resulterende vaste mest. De opslag is overdekt omdat er anders door de regen te veel gier ontstaat.

kosten, stro heeft meerwaarde in de vorm van vaste mest. We hebben het grasland sinds onze komst naar Beerta nooit vernieuwd en toch hebben we het perceel naast de stal van de zomer acht keer kunnen maaien voor zomerstalvoeding”, legt Lennert uit. Een bijkomend voordeel van het systeem is dat er geen ammoniakgeur in de stal hangt. Alleen de vloer onder de kalveren aan de zijkanten van de grupstal is onderkelderd en daar wordt merkbaar wel ammoniak gevormd. Achteraf hadden Co en Lennert hun stal nergens willen onderkelderen en mogelijk maken de mannen de vloer in de toekomst alsnog dicht.

Geen weidegang

Hoewel het bedrijf met 68 hectare achter de stal uitstekend is verkaveld, worden de koeien al bijna tien jaar niet meer geweid. „Jaarrond opstallen is makkelijker. Van weiden wordt het rantsoen wisselvallig en we kunnen het land efficiënter benutten door het vee binnen te houden”, stelt Lennert. Wel voert hij zijn koeien in de zomer zo lang mogelijk vers gras. „Het land ligt vlakbij huis en we kuilen ook zelf in met de opraapwagen. Omdat de opraapwagen toch het hele seizoen achter de trekker zit, kost zomerstalvoeding ons niet veel tijd”, verklaart hij. Lennert sluit overigens niet uit dat hij in de toekomst ook in de zomer graskuil voert. Het winterrantsoen bestaat uit 35 tot 40 procent

maïs en de rest kuilgras, wat in laagjes in een doseerwagen wordt geladen en zo voor het voerhek wordt gebracht. Het rantsoen wordt aangevuld met vijf kilo bierbostel, een beetje soja en twee krachtvoersoorten in de melkrobot. Over het voer gaat sinds jaar en dag een wit poeder met de naam clinoptilolite. „Dat is een natuurlijk mineraal dat toxines bindt en zo de lever gezond houdt. Het gaat de schadelijke werking van schimmels in het voer tegen.”

Genomics rage

Lennert heeft dit jaar het bedrijf van zijn vader overgenomen, Co is uit de maatschap. „Maar in praktische zin verandert er weinig”, stelt senior. Hij doet de kalveren en de fokkerij. De Haan heeft altijd geprobeerd de goede stieren te gebruiken, zonder daarbij veel te letten op de spermapijs. Stieren moesten en moeten nog steeds uit goede koefamilies komen. „Genomics is nu de rage, net als eerder Inet.” De Haan is er zeker van dat de genomics-hype wel weer over waait. „Ze prikken tegenwoordig eicellen bij kalveren van tien maanden oud, allemaal vanwege de snelheid in de fokkerij. Maar snelheid heeft geen zin, je moet betrouwbaarheid hebben.” De Haan gebruikt dan ook hoofdzakelijk dochtergeteste stieren en zoekt daarbij een combinatie en hoog eiwit en een goed exterieur. Stieren die worden gebruikt zijn

Golden Dreams, Goldboy, Chelios, Brawler, Jotan, Apple, Artie en Talentino. „Het is niet eenvoudig om goede stieren te vinden, want wij willen niet van die smalle koeien”, aldus De Haan.

Dekstieren

De veehouder heeft ook steevast een aantal stieren in de opfok, deels als dekstier voor de eigen koeien (vooral voor de opbrekers) en deels voor de verkoop. „Jaarlijks gaan er zo’n tien dekstieren van de dam.” Co de Haan verkoopt alleen stieren waar hij zelf achter staat. „De stieren moeten goed gebouwd zijn. Als dat niet zo is, hoor je het later wel terug als de nafok er is.” Van blikvanger Geertje 407 heeft De Haan nog geen mannelijke nafok. Toch is hij niet van plan de koe te spoelen. „Je wilt zo’n koe met een hormoonbehandeling niet verprutsen”, stelt hij. „Dan zou ik nog liever eitjes laten prikken”, vindt Lennert. Voorsnog is het wachten op een stierkalf via een natuurlijke dracht. Zo’n kalf wordt nog interessanter als de koe wordt opgevaardeerd. Geertje is ingeschreven met 90 punten voor haar frame, 89 voor robuustheid, 92 voor de uier, 87 voor de benen, resulterend in een totaal exterieur van 90 punten. „De koe heeft heel goed beenwerk”, meent Co. „Ze is dan ook meer punten waard. Maar ik heb al gezegd dat ze voor één punt niet hoeven langs te komen”, besluit hij met een knipoog. ■

Geheel links de potstal voor de droge koeien, daarnaast de machineberging (met daarachter de mestopslag), rechts daarvan de grupstal en geheel rechts de nieuwe ligboxenstal.